

Мироненко А. П., Щербина С. С. (Запоріжжя, Україна)
АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ЯК ЗАХИСТИТИ
КОНТЕНТ ВІД ПЛАГІАТУ

У тезах обґрунтовано необхідність захисту авторського права як складової захисту інтелектуальної власності. Комплексний підхід до захисту прав дозволяє авторам ефективно відстоювати свої інтереси у цифровому середовищі.

Myronenko A., Shcherbyna S. (Zaporizhia, Ukraine)
COPYRIGHT IN THE DIGITAL AGE: HOW TO PROTECT
YOUR CONTENT FROM PLAGIARISM

The article substantiates the need for copyright protection as a component of intellectual property protection. A comprehensive approach to rights protection allows authors to effectively defend their interests in the digital environment.

У цифрову епоху авторське право захищає інтелектуальну власність, забезпечуючи справедливу винагороду творцям. Завдяки технологіям створення та поширення контенту стали доступнішими, але водночас зростає загроза його незаконного використання. Легкість копіювання й розповсюдження в інтернеті, а також штучний інтелект, що генерує новий контент, ускладнюють визначення меж між оригіналом і похідними версіями, посилюючи проблему плагіату.

Авторське право – це сукупність прав, які належать творцеві інтелектуального продукту та захищають його від несанкціонованого використання; воно надає автору виключне право на створений ним твір, включаючи можливість публікації, відтворення, поширення, модифікації та отримання фінансової вигоди від свого продукту. Основна мета авторського права – забезпечити творцям належну винагороду за їхню працю та сприяти подальшому розвитку культури, науки та технологій.

Міжнародна система авторського права ґрунтується на ключових угодах. Бернська конвенція (1886) встановлює автоматичний захист творів без реєстрації та принцип національного режиму. Всесвітня конвенція про авторське право (1952) та Угода про співробітництво в галузі охорони авторських прав (1993) розширюють ці положення. Закон ДМСА (1998, США) впровадив механізми боротьби з порушеннями в Інтернеті, а Директива ЄС про авторське право на цифровому ринку зобов'язує онлайн-платформи контролювати нелегальний контент.

Авторське право охоплює літературні, музичні, художні твори, фотографії, фільми, програми, архітектурні проекти тощо, незалежно від їхнього опублікування [2, с. 136]. Проте воно не поширюється на ідеї, концепції чи алгоритми, а лише на їхнє конкретне втілення.

У цифрову епоху основною проблемою є легкість копіювання та поширення контенту в Інтернеті. Соціальні мережі та онлайн-платформи сприяють неконтрольованому розповсюдженню матеріалів, що ускладнює захист прав авторів. Оригінальні творці часто втрачають контроль над своїми роботами та можливість отримати справедливу винагороду. Ще однією серйозною проблемою є доведення авторства та права власності. Доведення авторства в цифровому просторі є складним, оскільки недобросовісні особи можуть видаляти або змінювати інформацію про першоджерело [1, с. 98-102]. Відсутність єдиної глобальної бази реєстрації авторських прав ускладнює захист контенту, а судові процеси можуть тривати роками. Нелегальне використання контенту залишається серйозною проблемою. Піратство, несанкціоноване копіювання книг, фільмів, музики та програмного забезпечення спричиняє значні фінансові втрати. Файлообмінники, піратські сайти та соцмережі щодня поширюють нелегальний контент, а користувачі часто порушують авторські права, використовуючи чужі матеріали без дозволу чи атрибуції.

Захист контенту від плагіату включає юридичні, технічні та стратегічні методи. Юридичні засоби охоплюють реєстрацію, ліцензування та судовий захист [3, с. 61-72]. Хоча авторське право виникає автоматично, офіційна реєстрація прав або використання ліцензій Creative Commons допомагають підтвердити авторство. Інноваційним рішенням є блокчейн, що забезпечує незмінні записи про право власності. Ліцензування контенту дозволяє авторам визначати умови його використання, зокрема через Creative Commons. У разі порушення автор може подати скаргу на онлайн-платформах або звернутися до суду. Технічні засоби захисту включають водяні знаки, метадані та сервіси моніторингу, такі як Copyscape і YouTube Content ID. Блокчейн також забезпечує надійне підтвердження авторства, створюючи незмінні записи про права власності.

У разі порушення авторських прав важливо швидко зафіксувати докази: зробити скріншоти, записати URL-адреси та зберегти копію матеріалу. Перший крок – звернення до порушника з вимогою видалити контент, додати атрибуцію або виплатити компенсацію [1, с. 98-102]. Якщо вимоги ігноруються, слід подати скаргу на платформу, де розміщено контент. Google, YouTube та Facebook мають механізми для видалення матеріалів через DMCA. YouTube використовує Content ID для виявлення копій відео, а Facebook та Instagram блокують системних порушників.

Отже, у цифрову епоху захист авторських прав стає надзвичайно важливим через легкість копіювання та поширення контенту. Для ефективного захисту творів авторам необхідно використовувати юридичні, технічні та стратегічні методи, такі як реєстрація авторських прав, ліцензування, використання водяних знаків і моніторинг контенту. Створення унікального бренду та активне використання соціальних платформ допомагають підтвердити авторство. У разі порушення важливо швидко реагувати, подавати скарги та звертатися до суду за необхідності.

Комплексний підхід до захисту прав дозволяє авторам ефективно відстоювати свої інтереси у цифровому середовищі.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Коров'яка Є. А., Хоменко В. Л., Пащенко О. А. Особливості захисту авторських та суміжних прав в епоху цифрових технологій. *Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, IT та Інтернет права*. Матеріали Восьмої всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 15 травня 2024 р.). Львів: Юрид. Ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2024. С. 98–102.

2. Маслак М. В., Болух І. О., Видря Є. В. Порушення інтелектуальної власності в соціальних мережах в умовах цифрового суспільства. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я*. 2021. Ч. III. С. 136.

3. Тарасенко Л. Л. Авторське право у цифрову епоху: основні тенденції і зміни. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2022. № 75. С. 61–72.
